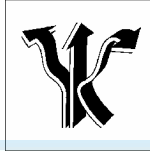

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
зі спеціальності “ПРАВОНАВСТВО”
спеціалізації “КОМЕРЦІЙНЕ ТА ТРУДОВЕ ПРАВО”
(освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст)

МАУП

Київ 2005

Підготовлено доктором філософії в галузі права *Н. О. Можаровською* і кандидатом юридичних наук доцентом *Н. М. Корчак*

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології (протокол № 20 від 19.05.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Можаровська Н. О., Корчак Н. М. Програма комплексного державного екзамену зі спеціальності “Правознавство” спеціалізації “Комерційне та трудове право” (освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст). — К.: МАУП, 2005. — 43 с.

Програма містить пояснювальну записку, програмний матеріал комплексного державного екзамену з навчальних дисциплін “Правове регулювання підприємницької діяльності”, “Правове регулювання антимонопольної діяльності”, “Комерційне право”, “Правовий захист комерційної таємниці”, а також списки рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Згідно з навчальним планом рівень здобутих студентами теоретичних знань і набутих практичних навичок студентів перевіряється на державному екзамені. Державний екзамен для студентів спеціальності “Правознавство” спеціалізації “Комерційне та трудове право” проводиться на завершальному етапі навчання з метою перевірки відповідності теоретичних знань випускників та їх практичної підготовки вимогам кваліфікаційної характеристики спеціаліста з правознавства.

При розробці програми державного екзамену було застосовано такі основні методичні підходи:

1. Для перевірки відповідності знань випускників та їх практичної підготовки вимогам кваліфікаційної характеристики фахівця з правознавства у розділах програми державного екзамену зазначено основні теоретичні питання, які мав опанувати студент з навчальної дисципліни, щоб мати можливість працювати за професійним призначенням спеціаліста з правознавства.
2. Державний екзамен має комплексний характер, тому його програма складається з узагальнених розділів програм профілюючих дисциплін для оцінки загального рівня кваліфікації випускника. На державний екзамен винесено питання з таких дисциплін: “Правове регулювання підприємницької діяльності”; “Правове регулювання антимонопольної діяльності”; “Комерційне право” та “Правовий захист комерційної таємниці”.
3. Комплексний характер державного екзамену передбачає необхідність під час підготовки до нього користуватися літературними джерелами з усіх зазначених дисциплін.
4. Державний екзамен складається з двох частин — теоретичної і практичної.

Теоретична частина містить три питання, на які треба дати вичерпну відповідь.

У практичну частину входить конкретне ситуаційне завдання, за результатами виконання якого оцінюється вміння студента використовувати здобуті знання для розв’язання фахових завдань.

Екзамен проводиться за білетами, складеними відповідно до цієї програми.

Приймає екзамен Державна екзаменаційна комісія, склад якої затверджується у встановленому порядку. До початку екзамену до Державної екзаменаційної комісії подаються такі документи: наказ рек-

тора про допуск до державних екзаменів, довідка про виконання студентом навчального плану і отримані оцінки.

Для оформлення протоколів з членів комісії призначається секретар.

До державного екзамену допускаються студенти, які завершили вивчення всіх теоретичних дисциплін, витримали всі заліки та іспити відповідно до навчального плану і виконали програму виробничої юридичної практики.

Екзамен проводиться на відкритому засіданні Державної комісії у формі відповідей на питання екзаменаційних білетів. Загальна тривалість екзамену — близько 6 годин, на одного студента витрачається приблизно 40 хвилин.

Рішення про оцінку приймається на закритому засіданні Державної екзаменаційної комісії відкритим голосуванням простою більшістю. Результати екзамену визначаються оцінками “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”.

Студент одержує оцінку “відмінно”, якщо його відповідь повна, розуміння матеріалу глибоке, основні вміння сформовані та засвоєні; виклад матеріалу логічний (обґрунтований нормами права), висновки і узагальнення точні й пов’язані з явищами навколишнього життя, зі сферою майбутньої спеціальності; студент орієнтується в системі чинного трудового законодавства і практиці його застосування, правильно використовує юридичну термінологію, вміє застосувати свої знання для вирішення практичних ситуацій.

Студент одержує оцінку “добре”, якщо його відповідь задовольняє раніше наведені вимоги, але виклад матеріалу недостатньо систематизований, окремі вміння недостатньою мірою сформовані; у визначеннях понять, термінології і узагальненнях є окремі неточності, які легко виправляються за допомогою додаткових запитань викладача.

Студент одержує оцінку “задовільно”, якщо його відповідь свідчить про розуміння ним основних положень питання, але спостерігається значна неповнота знань; визначення понять нечіткі, неточні; вміння сформовані недостатньою мірою; висновки і узагальнення аргументовані слабо, з помилками.

Студент одержує оцінку “незадовільно”, якщо його відповідь неправильна, знання фрагментарні, мають неповний характер; студент не знає основного матеріалу, допускає грубі помилки у визначеннях понять, а також не вміє працювати з документами, джерелами права.

Протоколи засідання Державної екзаменаційної комісії та залікові книжки студентів підписують голова та члени комісії.

**ЗМІСТ ПРОГРАМИ
КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
“ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”**

Тема 1. Поняття державного регулювання підприємницької діяльності

Поняття, сутність та основні ознаки державного регулювання підприємницької діяльності.

Напрями державної політики щодо правового регулювання підприємницької діяльності. Принципи державного регулювання підприємницької діяльності. Державна підтримка суб’єктів господарювання (дотації, субвенції, відрахування).

Форми, функції та цілі державного регулювання підприємницької діяльності. Загальні та специфічні методи впливу державних органів на підприємницьку діяльність.

Обмеження впливу державних органів на здійснення підприємницької діяльності. Правові наслідки прийняття органами державної влади та управління неправомірних актів, що порушують законні інтереси підприємництва. Загальні положення відповідальності підприємців за правопорушення у сфері управління.

Суб’єкти і об’єкти державного регулювання підприємницької діяльності. Органи, що здійснюють державне регулювання, та їх повноваження.

Література [1; 2; 36]

Тема 2. Нормування підприємницької діяльності

Нормативне забезпечення державного регулювання підприємницької діяльності. Загальна характеристика законодавства.

Поняття і види законодавчих актів. Конституція України, закони та підзаконні нормативні акти. Нормативні акти органів управління, акти органів місцевого самоврядування. Адміністративно-правові норми та порядок їх застосування. Значення судової практики для вирішення спорів у процесі державного регулювання підприємницької діяльності.

Міжнародні договори та угоди, їх вплив на розвиток законодавства у сфері державного регулювання підприємницької діяльності.

Напрями реформування законодавства у сфері регулювання та управління підприємницькою діяльністю.

Література [1–27; 36]

Тема 3. Контроль у сфері державного управління

Поняття та види контролю і нагляду у сфері здійснення підприємницької діяльності.

Контроль і нагляд державних органів та їх посадових осіб. Система заходів безпосереднього та опосередкованого впливу на суб'єктів підприємництва різних форм власності.

Уповноважені державні органи загальної та спеціальної компетенції. Суб'єкти контролю. Контроль як функція державного управління. Організація та діяльність суб'єктів контролю. Права та обов'язки суб'єктів господарювання.

Література [2; 36]

Тема 4. Банківське регулювання

Функції Національного банку України. Загальні принципи банківської діяльності, порядок здійснення банківського нагляду, відповідальність за порушення банківського законодавства, банківський нагляд.

Правова основа діяльності Національного банку України. Керівні органи Національного банку України. Організаційні основи та структура Національного банку України. Засоби та методи грошово-кредитної політики. Управління готівковим грошовим обігом. Регулювання розрахунків. Повноваження у сфері валютного регулювання.

Література [2; 15; 36]

Тема 5. Державне регулювання ринку цінних паперів

Законодавство України про фондову біржу. Реєстрація цінних паперів. Проблемні питання та перспективи розвитку фондового ринку в Україні.

Контроль за діяльністю фондових бірж з боку Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Правове положення, мета діяльності та повноваження Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Особливості державного регулювання при створенні фондової біржі та припиненні її діяльності.

Уповноважені особи Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Порядок накладення штрафів за порушення юридичними особами правил діяльності на ринку цінних паперів.

Література [2; 30; 36]

Тема 6. Правове регулювання інвестиційної діяльності

Державне регулювання інвестиційної діяльності в умовах ринкової трансформації економіки. Правові проблеми управління інвестиційною діяльністю.

Форми та види інвестиційної діяльності. Суб'єкти правового регулювання, їх права та обов'язки. Державно-правові гарантії захисту іноземних інвестицій. Гарантії у разі зміни законодавства. Гарантії щодо промислових вилучень, а також незаконних дій державних, органів та їх посадових осіб. Гарантії в разі припинення інвестиційної діяльності. Державні гарантії щодо охорони прав іноземних інвесторів та іноземних інвестицій. Гарантії перекачування за кордон доходів, прибутків та інших коштів, отриманих іноземним інвестором.

Особливості правового регулювання інвестування за межі України.

Правове регулювання діяльності підприємств з іноземними інвестиціями. Державна реєстрація підприємств з іноземними інвестиціями. Державне регулювання іноземного інвестування.

Правовий режим іноземного інвестування. Державна реєстрація іноземних інвестицій та договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора. Система і правовий статус органів державного управління інвестиційною діяльністю в Україні.

Література [2; 34–36; 53; 56]

Тема 7. Ліцензування господарської діяльності

Основні принципи державної політики у сфері ліцензування.

Суб'єкти ліцензування. Повноваження державних органів у сфері ліцензування.

Види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, порядок їх ліцензування. Ліцензування банківської діяльності, зовнішньоекономічної діяльності; каналів мовлення; у сфері електроенергетики та використання ядерної енергії, у сфері інтелектуальної власності, виробництва і торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами.

Документи, необхідні для отримання ліцензії. Особливості проведення конкурсу на отримання ліцензій на всі види господарської діяльності, пов'язані з використанням обмежених ресурсів. Відомості, які містить ліцензія. Видача ліцензії. Нагляд і контроль у сфері ліцензування. Державний контроль у сфері ліцензування. Відповідальність суб'єктів господарювання та органів ліцензування за порушення законодавства у сфері ліцензування. Анулювання ліцензії.

Література [2; 33; 36; 48]

Тема 8. Правове регулювання приватизації державного майна

Принципи державно-правового регулювання процесів приватизації.

Система безпосереднього та опосередкованого контролю за процесами приватизації.

Антимонопольні вимоги при здійсненні приватизації. Поняття приватизації державного та комунального майна. Правове регулювання приватизації державного майна. Державна програма приватизації: призначення, зміст, порядок і форма затвердження.

Державні органи приватизації, їх правове становище. Порядок і механізм приватизації. Особливості приватизації в окремих сферах економіки.

Державне управління при приватизації державного майна. Корпоративне управління: поняття та правове закріплення. Особливості корпоративного управління частками державного майна.

Управління майном, що перебуває в державній власності. Договір на управління державним майном. Порядок проведення конкурсу на визначення уповноваженої особи для виконання функцій управління. Відповідальність уповноваженої особи.

Література [2; 3; 36]

Тема 9. Правове регулювання промислової власності

Поняття промислової власності як об'єкта державного управління та державного регулювання.

Суб'єкти державного регулювання та державного управління у сфері промислової власності.

Правове становище і повноваження державного департаменту з питань інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України.

Винаходи і корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг, зазначення походження товарів як об'єкти правового регулювання у сфері промислової власності. Отримання прав і видача охоронних документів як сфера повноважень державних органів.

Ліцензійні договори; договори на передання права власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок, знаки для товарів і послуг.

Охорона інших об'єктів промислової власності.

Загальна характеристика та основні напрями вдосконалення правового регулювання у сфері промислової власності.

Література [2; 4; 13; 14; 20–23; 36]

Тема 10. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Принципи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Міжнародно-правові документи, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність.

Уповноважені державні органи у сфері регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Суб'єкти державного впливу, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність.

Спеціальні вимоги до здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензування і квотування як основні засоби забезпечення режиму зовнішньоекономічної діяльності.

Спеціальні правові режими в зовнішньоекономічній діяльності.

Правовий режим вільних (спеціальних) економічних зон, порядок їх створення. Правове регулювання вільних економічних зон. Управління вільними економічними зонами. Особливості правового регулювання господарської діяльності у вільних економічних зонах. Порядок ліквідації вільних економічних зон. Особливості правового режиму здійснення інвестиційної діяльності у вільних економічних зонах.

Література [1; 2; 35; 36; 45; 53; 56]

Тема 11. Податкове регулювання підприємницької діяльності

Податки в системі державного регулювання і стимулювання господарської діяльності. Порядок оподаткування. Принципи оподаткування.

Бюджетна система України.

Система податкового законодавства. Правове регулювання оподаткування прибутку підприємств. Державний контроль за додержанням податкового законодавства.

Права і обов'язки платників податків.

Література [1; 2; 15; 36; 38]

Тема 12. Патентування підприємницької діяльності

Об'єкт правового регулювання. Суб'єкти правовідносин, які підлягають регулюванню. Сутність поняття торгового патенту. Порядок придбання торгового патенту на здійснення торговельної діяльності.

Порядок придбання торгового патенту на здійснення діяльності з надання побутових послуг; на здійснення операцій з торгівлі готівковими валютними цінностями; на здійснення операцій з надання послуг у сфері грального бізнесу.

Порядок використання торгового патенту. Особливості оподаткування при придбанні суб'єктом підприємницької діяльності спеціального торгового патенту.

Література [2; 7; 9; 13; 20–22; 36]

Тема 13. Особливості державного регулювання захисту прав споживачів

Поняття державного контролю за дотриманням законодавства про захист прав споживачів. Система державних органів, які здійснюють захист прав споживачів.

Правові гарантії забезпечення належної якості товарів.

Гарантійні строки як спосіб посилення захисту прав споживачів. Порядок їх обчислення. Права споживачів на належну якість товарів (робіт, послуг).

Права і обов'язки підприємств, установ і організацій щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення. Вимоги до забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Література [1–4; 10–12; 28; 29; 31; 36; 37; 40–44; 46; 50; 55]

Тема 14. Стандартизація і сертифікація

Державна система стандартизації. Основні принципи стандартизації. Нормативні документи зі стандартизації. Державні стандарти

України. Обов'язкові та рекомендовані вимоги до державних стандартів.

Управління діяльністю у сфері стандартизації. Технічні комітети зі стандартизації.

Сертифікація: мета та види. Сертифікація продукції обов'язкова та добровільна. Державна система сертифікації. Обов'язки виробників, постачальників, виконавців, продавців продукції при обов'язковій сертифікації. Сертифікація продукції, що імпортується.

Література [2; 10–12; 28; 29; 31; 36; 37; 40–44; 46; 50; 55]

Тема 15. Відповідальність і порядок захисту прав суб'єктів підприємництва

Юридична відповідальність. Майнова відповідальність за заподіяну шкоду. Майнові стягнення, повернення майна, покладення майнової відповідальності. Визначення розміру збитків, заподіяних неповерненням (втратою, пошкодженням) майна. Стягнення пені, штрафу. Відшкодування моральної (немайнової) шкоди.

Поняття і види відповідальності. Особливості відповідальності державних органів.

Визначення підвідомчості спорів. Порядок розгляду і категорії справ. Цивільно-процесуальний порядок розгляду спорів. Юридична відповідальність при правопорушенні.

Судовий захист прав споживачів. Вимоги до форми і змісту позовної заяви.

Адміністративні правопорушення як підстава адміністративної відповідальності. Види правопорушень. Органи, що накладають адміністративні стягнення. Суб'єкти адміністративної відповідальності. Юридичні особи як суб'єкти адміністративної відповідальності (правові проблеми).

Адміністративні штрафи як вид господарсько-правових санкцій: поняття, сфера застосування, форми, механізм реалізації.

Література [2–5; 7; 9; 10; 24; 25; 36; 45]

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правова

1. Конституція України. — К., 1996.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV.

3. *Цивільний кодекс України* від 16 січня 2003 р. № 435-IV.
4. *Кодекс України про адміністративні правопорушення* // *Право України*. — 1995. — № 3-4.
5. *Кримінальний кодекс України* від 5 квітня 2001 р. // *ВВР України*. — 2001. — № 25–26. — Ст. 131.
6. *Закон України “Про власність”* (із змінами та доповненнями) // *ВВР України*. — 1992. — № 30.
7. *Закон України “Про захист від недобросовісної конкуренції”* від 7 червня 1996 р. № 236/96-ВР // *ВВР України*. — 1996. — № 36. — Ст. 164.
8. *Закон України “Про господарські товариства”* // *ВВР України*. — 1991. — № 49.
9. *Закон України “Про захист економічної конкуренції”* від 11 січня 2001 р. № 2210-III // *ВВР України*. — 2001. — № 12 — Ст. 64.
10. *Закон України “Про захист прав споживачів”* (у редакції від 15.12.93 // *ВВР України*. — 1994. — № 1) (із змінами, внесеними законами України № 82/95-ВР від 02.03.95 // *ВВР України*. — № 14; № 230/95-ВР від 20.06.95 // *ВВР України*. — 1995. — № 23; № 365/97-ВР від 18.06.97 // *ВВР України*. — 1997. — № 35).
11. *Закон України “Про підтвердження відповідності”* // *ВВР України*. — 2001. — № 32. — Ст. 169.
12. *Закон України “Про стандартизацію”* // *ВВР України*. — 2001. — № 31.
13. *Закон України “Про патентування деяких видів підприємницької діяльності”* // *ВВР України*. — 1996. — № 20. — Ст. 82.
14. *Закон України “Про охорону прав на зазначення походження товарів”* // *ВВР України*. — 1999. — № 32. — Ст. 267.
15. *Закон України “Про Національний банк України”* // *ВВР України*. — 1999. — № 29. — Ст. 238.
16. *Закон України “Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб’єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження”* // *ВВР України*. — 2000. — № 12. — Ст. 97.
17. *Закон України “Про природні монополії”* // *ВВР України*. — 2000. — № 30. — Ст. 238
18. *Закон України “Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України”* // *ВВР України*. — 1993. — № 26.
19. *Указ Президента України “Про основні напрямки конкурентної політики на 2000–2002 роки та заходи щодо їх реалізації”* від 26.02.2000 № 219/00.

20. Закон України “Про охорону прав на винаходи та корисні моделі” // *Голос України*. — 1994. — 3 берез.
21. Закон України “Про охорону прав на знаки для товарів та послуг” // *Голос України*. — 1994. — 17 лют.
22. Закон України “Про охорону прав на промислові зразки” // *ВВР України*. — 1994. — № 33.
23. Закон України “Про інформацію” // *ВВР України*. — 1992. — № 48. — Ст. 650.
24. Закон України “Про захист інформації в автоматизованих системах” // *ВВР України*. — 1994. — № 31. — Ст. 286.
25. Закон України “Про державну таємницю” // *ВВР України*. — 1994. — № 16. — Ст. 93. (У редакції від 21.09.99 № 1079-XIV // *ВВР України*. — 1999. — № 49. — Ст. 428).
26. Закон України “Про науково-технічну інформацію” // *ВВР України*. — 1993. — № 33. — Ст. 345.
27. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці” від 9 серпня 1993 р. № 611.

Основна

28. *Ахтирська В.* Для всіх і кожного: захист ваших прав, споживачі // *Все про бух. облік*. — 1999. — № 95.
29. *Андрющенко В. А., Луста И. С.* Права потребителей в Украине: Справоч. пособие для всех. — К.: *Наук. думка*, 1999.
30. *Бірюков В.* Деякі колізії в законодавстві України про цінні папери // *Право України*. — № 5. — 2000. — С. 89–90.
31. *Бутко М.* Споживач — головна фігура ринку // *Споживач*. — 1997. — № 3.
32. *Вінник О., Сніжко Р.* Конфлікт інтересів в акціонерному товаристві. Проблеми правового регулювання // *Право України*. — 2000. — № 5. — С. 59–62.
33. *Вінник О.* Деякі питання вдосконалення організаційно-правових форм господарювання в Україні // *Право України*. — 2000. — № 9. — С. 39–43.
34. *Віноградова Г.* Іноземне інвестування в позиковій формі: його правова природа // *Право України*. — 2000. — № 6. — С. 55–58.
35. *Віноградова Г.* Іноземне позикове інвестування в Україні: стан і перспективи розвитку законодавчого регулювання // *Право України*. — 2000. — № 1. — С. 66–69.

36. *Господарське право України* / М. К. Галянич, О. М. Міхатуліна, Н. О. Можаровська, О. Х. Юлдашев. — К., МАУП, 2005.
37. *Еременко Н. І.* Правовий захист прав споживачів // Укр. промисловець. — 2000. — № 3.
38. *Зельдіна О.* Спеціальний режим господарювання на територіальному і галузевому рівні // Право України. — 2000. — № 6. — С. 25–29.
39. *Защита прав потребителей.* — Харьков: Конус, 2000.
40. *Кагал Т.* Законодавство про захист прав споживачів у сфері якості товарів у системі законодавства України // Право України. — 1998. — № 8.
41. *Кагал Т.* Функції державного управління в сфері захисту прав споживачів за договором купівлі-продажу // Право України. — 1999. — № 2.
42. *Кагал Т. О.* Організаційно-правове питання забезпечення захисту прав споживачів в сфері якості товарів: Автореф. — К., 1998.
43. *Косінов С.* Особливості правових норм, що забезпечують захист прав споживачів за договором купівлі-продажу // Право України. — 2000. — № 1. — С. 90.
44. *Казаков М.* Інтересам споживача — верховенство // Споживач. — 1998. — № 1.
45. *Лилак Д.* Адміністративна і цивільно-правова відповідальність юридичних осіб у сфері економічних відносин (колізії теорії і проблеми практики) // Право України. — 2000. — № 1. — С. 24–31.
46. *Лазарева А.* Захист споживачів у Франції // Споживач. — 1997. — № 1.
47. *Нецька Л.* Про окремі недоліки Закону України “Про господарські товариства” // Право України. — 2000. — № 4. — С. 77–79.
48. *Пастух І.* Критерії ліцензування підприємницької діяльності // Право України. — 2000. — № 5. — С. 33–35.
49. *Петрик І.* Право на інформацію: подання доказів до суду // Право України. — 2000. — № 2. — С. 52–55.
50. *Права споживачів та їхній захист.* — К., 1999.
51. *Энджел Дж. Ф., Блэкуэлл Р. Д., Миниард П. У.* Поведение потребителей. — Москва; Харьков; Минск, 1999.

52. *Рябко Л.* Правова природа договору лізингу // *Право України.* — 2000. — № 1. — С. 70–73.
53. *Серемак О.* Правове регулювання іноземних інвестицій у спеціальних (вільних) економічних зонах // *Право України.* — 2000. — № 10. — С. 34–38.
54. *Сивоконь С.* За справу берімося разом // *Споживач.* — 1997. — № 7.
55. *Український В.* Чи повинна держава захищати споживача? // *Право України.* — 1993. — № 5-6.
56. *Шумський П. Табалюк Г.* Форми захисту інтересів інвесторів // *Право України.* — 2000. — № 7. — С. 29–31.

“ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

Розділ I. Правові основи обмеження монополізму, поняття та джерела антимонопольного законодавства

Тема 1. Предмет і значення антимонопольного права

Поняття, мета і завдання демонополізації економіки. Державне регулювання у сфері обмеження монополізму, недопущення недобросовісної конкуренції, природних монополій. Мета і завдання антимонопольного регулювання. Способи демонополізації та заходи їх реалізації. Порядок здійснення антимонопольного регулювання. Пріоритетні напрями демонополізації та антимонопольного регулювання.

Принципи здійснення антимонопольної політики. Економічні умови забезпечення збалансування інтересів суспільства, монополій та споживачів їх товарів при здійсненні антимонопольної політики. Правові проблеми контролю за економічною концентрацією.

Література [7; 18; 19]

Тема 2. Джерела антимонопольного законодавства України

Мета і завдання антимонопольного законодавства. Загальна характеристика антимонопольного законодавства. Закони України “Про захист економічної конкуренції”, “Про Антимонопольний комітет України”, “Про захист від недобросовісної конкуренції”, “Про при-

родні монополії”. Державна, галузеві та регіональні програми демонополізації економіки і розвитку конкуренції. Основні напрями програм.

Міжнародно-правове регулювання недопущення недобросовісної конкуренції у країнах Співдружності незалежних держав (СНД). Вимоги щодо боротьби з монополізмом і недопущення недобросовісної конкуренції у країнах Європейського економічного співтовариства (ЄЕС).

Література [2; 3; 7; 12; 18; 19; 26; 29–32]

Розділ II. Суб’єкти і об’єкти антимонопольної політики

Тема 3. Суб’єкти і об’єкти антимонопольної діяльності держави

Суб’єкти демонополізації, антимонопольного регулювання та застосування антимонопольного законодавства.

Правові, економічні та організаційні засади державного регулювання діяльності суб’єктів природних монополій в Україні.

Державне регулювання природних монополій. Предмет, принципи регулювання діяльності суб’єктів природних монополій. Обов’язки суб’єктів природних монополій.

Суб’єкти господарювання (підприємці). Юридичні та фізичні особи як суб’єкти антимонопольного регулювання.

Об’єкти антимонопольної політики.

Література [7; 18; 19]

Тема 4. Зловживання монопольним становищем на ринку

Визначення монопольного становища. Зловживання монопольним становищем на ринку. Антиконтурентні узгоджені дії. Дискримінація суб’єктів господарювання органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю. Поняття та способи дискримінації.

Література [7; 15; 18; 19; 30–32]

Тема 5. Недопущення недобросовісної конкуренції в підприємницькій діяльності

Контурентні дії, що суперечать законам, правилам і звичаям підприємницької діяльності.

Неправомірне використання ділової репутації підприємця. Створення підприємцю перешкод у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції.

Неправомірне збирання інформації, що є комерційною таємницею.

Література [6; 10; 12; 16; 18–20; 22; 30–32]

Розділ III. Антимонопольна діяльність.

Державний контроль за дотриманням антимонопольного законодавства України

Тема 6. Правові основи здійснення боротьби з монополізмом і недобросовісною конкуренцією

Державний контроль за дотриманням антимонопольного законодавства. Контроль за дотриманням антимонопольних вимог у процесі перетворення державної власності. Контроль за створенням, реорганізацією (злиттям, приєднанням), ліквідацією суб'єктів господарювання. Контроль за придбанням, передаванням в оренду майна. Примусовий поділ монопольних утворень. Строки виконання рішень. Випадки, коли не допускається примусовий поділ. Контроль за економічною концентрацією (розрахунок показників). Контроль за дотриманням антимонопольних вимог при прийнятті рішень органами влади і управління. Демонізація економіки та розвиток конкуренції в Україні. Особливості здійснення боротьби з недобросовісною конкуренцією на митному кордоні України.

Література [1–3; 9; 12; 18; 19; 28–34]

Тема 7. Антимонопольний комітет України, його правовий статус

Підконтрольність і підзвітність Антимонопольного комітету України. Завдання Антимонопольного комітету України. Основні принципи діяльності Антимонопольного комітету України. Система та структура органів Антимонопольного комітету України. Компетенція Антимонопольного комітету України.

Література [1–3; 9; 12; 18; 19; 28–34]

Тема 8. Повноваження Антимонопольного комітету України та його посадових осіб

Повноваження Антимонопольного комітету України. Голова Антимонопольного комітету України та державні уповноважені (вимоги

щодо призначення на посаду). Строк повноважень. Права та обов'язки державного уповноваженого, голови територіального відділення Антимонопольного комітету України. Дисциплінарна відповідальність і звільнення з посади державного уповноваженого Антимонопольного комітету України.

Територіальні відділення Антимонопольного комітету України. Адміністративні колегії Антимонопольного комітету України.

Література [1–3; 9; 12; 18; 19; 28–34]

Розділ IV. Захист прав підприємців і споживачів від монополізму та недобросовісної конкуренції

Тема 9. Адміністративно-процесуальні засади діяльності Антимонопольного комітету України

Правила розгляду справ про порушення антимонопольного законодавства України. Органи та посадові особи, які розглядають справи. Підвідомчість справ комітету; постійно діючій адміністративній колегії; тимчасовій адміністративній колегії; державним уповноваженим; голові відділення. Підстави для розгляду справ. Особи, які беруть участь у справі, їхні права і обов'язки (відповідач, заявник, треті особи). Строки, порядок подання заяви та її розгляд. Розгляд справи. Перегляд рішень у справах. Підстави для визнання рішень у справах недійсними. Оскарження рішень, виконання рішень. Заходи, які забезпечують виконання рішень Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень.

Література [1; 2; 4; 6–8; 10–12; 13; 16; 18; 19; 30–32]

Тема 10. Відповідальність за порушення антимонопольного законодавства

Особливості відповідальності за порушення антимонопольного законодавства.

Види відповідальності.

Адміністративно-правові санкції.

Відшкодування збитків, заподіяних зловживанням монополістичним становищем і недобросовісною конкуренцією.

Відповідальність Антимонопольного комітету України та його посадових осіб за видання актів та інших рішень, які порушують права підприємців.

Відповідальність посадових осіб та органів, які регулюють діяльність природних монополій.

Література [1; 2; 4; 6–8; 10–13; 16–19; 30–32]

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Антимонопольний комітет України в запитаннях та відповідях з питань антимонопольної політики.* — К., 1998.
2. *Барева Е.* Какие нормы являются специальными // Юрид. практика. — 2004. — № 34(348).
3. *Бильденс А.* Основные черты германского и европейского антимонопольного права // Основы немецкого торгового и хозяйственного права. — М.: БЕК, 1995. — С. 63–65.
4. *Біла Р. Л.* Адміністративна відповідальність за порушення антимонопольного законодавства України: Автореф. ... дис. канд. юрид. наук. — Одеса, 1995.
5. *Безух О.* Захист від недобросовісної конкуренції як інститут конкурентного права // ПГП. — 2001. — № 7. — С. 32–35.
6. *Безух О.* Захист від недобросовісної конкуренції у сфері промислової власності: Автореф. ... дис. канд. юрид. наук. — Донецьк, 2001.
7. *Дахно І. І.* Антимонопольне право: Курс лекцій. — К.: Четверта хвиля, 1998.
8. *Жуков В.* Право інтелектуальної власності: теорія і судова практика (авторсько-правовий аспект) // Вісн. Центру комерц. права. — 2004. — № 3(16).
9. *Журик Ю.* Деякі питання правового статусу Антимонопольного комітету України // ПГП. — 2000. — № 4. — С. 17–20.
10. *Журик Ю.* Поняття та види недобросовісних дій у конкуренції // ПХП. — 2000. — № 2. — С. 10–12.
11. *Журик Ю.* Порядок розгляду справ про порушення антимонопольного законодавства України // ПГП. — 2000. — № 7. — С. 14–17.
12. *Корчак Н.* Загальні положення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності // ПГП. — 2001. — № 2. — С. 7–9.
13. *Кузьміна С.* Правове регулювання запобігання недобросовісній конкуренції: окремі питання // Право України. — 2000.

14. *Мельниченко А.* Прибыльная фумигация // Юрид. практика. — 2004. — № 6(319).
15. *Мельник С. Б.* Монопольне (домінуюче) становище господарювання на ринку: Автореф. ... дис. канд. юрид. наук. — Донецьк, 2001.
16. *Можаровська Н. О.* Правова регламентація охорони та захисту прав на знаки для товарів та послуг // Персонал. — 2001. — № 7. — С. 56–61.
17. *Постульга А.* С конкуренцией шутить опасно // Юрид. практика. — 2004. — № 3(316).
18. *Щербина В. С.* Господарське право: Навч. посіб. для юрид. ф-тів вузів. — К.: Юрінком Інтер, 2004.
19. *Саніахметова Н. О.* Конкурентне законодавство у питаннях та відповідях: Навч. посіб. — К., 2004. — С. 73.
20. *Саніахметова Н. О.* Правовий захист підприємництва в Україні: Навч. посіб. — К.: Юрінком Інтер, 1999.
21. *Ситцевой В., Кириченко И.* Предмет спора — торговые марки // Юрид. практика. — 2004. — № 20(334).
22. *Тотьев К. Ю.* Конкуренция и монополизм: правовые аспекты регулирования. — М., 1996. — 110 с.
23. *Україна й антидемпінг* // Укр. юрист. — 2004. — № 11.
24. *Хоменко А.* Правовые признаки “покупки в группах” // Юрид. практика. — 2004. — № 34(348).
25. *Шакун В. І., Мельник П. В., Попович В. М.* Правові основи підприємницької діяльності. — К.: Правові джерела, 1997.
26. *Шапира Жан.* Международное право предпринимательской деятельности. — М.: Прогресс, 1993. — 92 с.
27. *Шубаков Д.* Охрана торговых марок // Юрид. практика. — 2004. — № 20(334).
28. *Шуміло І.* Антиконтурентні узгоджені дії // ПГП. — 2001. — С. 15–18.
29. *Збірник постанов Уряду України.* — 2002. — № 12. — Ст. 269.
30. *Антимонопольний комітет України.* Річний звіт. — К., 2002.
31. *Антимонопольний комітет України.* Річний звіт. — К., 2003.
32. *Антимонопольний комітет України.* Річний звіт. — К., 2004.
33. *Шовкун И.* Критическая концентрация // Бизнес. — 1995. — № 17. — С. 37.
34. *Про принципи забезпечення відповідності антимонопольному законодавству створення та діяльності асоціації підприємців від*

- 20 грудня 1995 р. № 5/03: Інформ. лист Антимонопольного комітету України // Закон і бізнес. — 1996. — № 5. — С. 26–29.
35. *Словник законодавчих і нормативних термінів: юрид. словник* І. Дахна. — К.: Бліц-Інформ, 1998. — 352 с.
36. *NOTA BENE: юрид. словник-довідник / За ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка.* — К.: Феміна, 1996.

“КОМЕРЦІЙНЕ ПРАВО”

Розділ I. Вступ до комерційного права

Тема 1. Поняття, предмет, принципи комерційного права. Основні засади суспільного господарського порядку

Предмет комерційного права, його основні категорії, інститути та методи. Функції комерційного права. Основні принципи господарювання.

Обмеження впливу державних органів на здійснення підприємницької діяльності.

Співвідношення понять комерційного, господарського, підприємницького права.

Література [15; 16; 26; 30; 32; 48; 54; 61]

Тема 2. Джерела комерційного законодавства

Поняття комерційного законодавства як джерела комерційного права. Поняття та види законодавчих актів.

Звичаї, їх значення та застосування при здійсненні комерційної діяльності.

Сучасний стан і напрями вдосконалення комерційного законодавства.

Література [2; 5; 16; 19; 30; 43; 52; 53; 60; 61]

Розділ II. Основні засади здійснення господарської комерційної діяльності (підприємництва)

Тема 3. Підприємницька діяльність: поняття, зміст і види

Поняття господарської комерційної (підприємницької) діяльності, її ознаки та принципи. Види підприємницької діяльності. Підприємницька діяльність, що потребує спеціального дозволу. Порядок вида-

чі ліцензій на здійснення підприємницької діяльності. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності. Підприємницька діяльність, що заборонена законом.

Правова регламентація заборон для громадян щодо можливостей займатися підприємницькою діяльністю.

Література [1; 16; 17; 19; 28; 31; 42; 51; 53; 55;]

Тема 4. Суб'єкти комерційного права

Поняття та ознаки суб'єктів господарювання.

Юридичні особи: поняття, ознаки та види. Поняття підприємця — фізичної особи. Підприємницька діяльність без створення юридичної особи. Правове становище підприємців. Права та обов'язки суб'єктів господарювання.

Література [15; 16; 26; 30; 32; 48; 54; 61]

Тема 5. Організаційно-правові форми здійснення комерційної діяльності суб'єктами підприємництва

Підприємство: поняття та види відповідно до законодавства України. Статут підприємства. Спеціальна правоздатність підприємства. Порядок створення та функціонування підприємства. Філіали та представництва підприємств. Дочірні підприємства, їх правове становище.

Об'єднання підприємств, їх правове становище.

Господарські товариства: поняття та види відповідно до законодавства України.

Поняття та види кооперативів як суб'єктів комерційного права, їх правове становище, характерні ознаки.

Інші організаційно-правові форми здійснення підприємницької діяльності (банки, інвестиційні фонди, інвестиційні компанії, довірчі товариства, біржі та ін.), особливості їх правового статусу відповідно до законодавства України.

Література [5; 15; 16; 30; 32; 47; 48; 52; 58; 59; 61]

Тема 6. Загальні умови створення і державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності

Загальні умови створення суб'єктів підприємницької діяльності. Нормативні документи, що регулюють порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Порядок і етапи створення юри-

дичної особи. Особливості реєстрації суб'єктів підприємництва без створення юридичної особи. Особливості реєстрації юридичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності. Документи, необхідні для державної реєстрації. Підстави і порядок перереєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Поняття, порядок здійснення та правові наслідки скасування державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності.

Література [15; 16; 26; 30; 32; 48; 54; 61]

Тема 7. Управління діяльністю юридичної особи

Загальні принципи управління діяльністю юридичної особи. Структура управління. Призначення, обрання керівника. Органи управління (загальні та спеціальні) та їх функції. Компетенція, порядок діяльності та прийняття рішень. Управління діяльністю відокремлених підрозділів.

Загальні принципи корпоративного управління.

Особливості управління господарським товариством, підприємством, установою, організацією.

Література [1; 16; 17; 19; 28; 31; 42; 51; 53; 55]

Тема 8. Припинення діяльності суб'єктів підприємництва

Випадки припинення діяльності суб'єктів підприємництва.

Реорганізація суб'єктів підприємницької діяльності. Форми реорганізації. Ліквідація суб'єктів підприємницької діяльності, порядок її здійснення.

Література [16; 17; 61; 65]

Тема 9. Банкрутство юридичної особи

Поняття і ознаки банкрутства. Провадження у справах про банкрутство. Суб'єкти банкрутства (боржники та кредитори). Порядок визнання боржника банкрутом: подання заяви, порушення провадження у справі про банкрутство, попереднє засідання арбітражного суду, виявлення кредиторів і сенаторів, винесення постанови про визнання банкрутом. Наслідки визнання боржника банкрутом. Умови визнання угод, укладених банкрутом, недійсними. Заходи відновлення платоспроможності боржника. Ліквідаційна процедура. Повноваження ліквідаційної комісії. Ліквідаційний процес: інвентаризація та оцінювання майна банкрута, продаж майна банкрута, черговість задово-

лення вимог кредиторів. Припинення справи про банкрутство. Мирова угода. Особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності.

Література [15; 16; 26; 32; 33; 49; 54; 61]

Розділ III. Майнова основа господарювання

Тема 10. Правове регулювання відносин власності в комерційному обороті

Відносини власності у сфері економіки: загальні положення. Право власності в об'єктивному і суб'єктивному розумінні. Види власності. Форми власності.

Підстави набуття та припинення права власності в комерційному праві.

Право державної та комунальної власності. Право повного господарського відання і право оперативного управління.

Право власності юридичних осіб. Право спільної власності. Співвідношення права власності юридичних, осіб і права спільної власності. Суб'єкти права колективної та спільної власності. Підстави виникнення та припинення спільної власності юридичних осіб.

Поняття об'єктів права власності господарського товариства, господарського об'єднання, колективного підприємства, кооперативу.

Література [16; 26; 30; 32; 54; 61]

Тема 11. Майно і майнові права суб'єктів підприємництва

Майно як об'єкт підприємницької діяльності. Роботи і послуги як об'єкти підприємницької діяльності. Склад і види майна підприємця. Вклади учасників і засновників. Правове становище фондів суб'єктів підприємництва. Статутний фонд. Прибуток (дохід).

Правовий режим майна підприємств. Особливості правового режиму майна господарських товариств. Особливості правового режиму майна державних підприємств. Основні фонди. Обігові кошти. Нематеріальні активи. Спеціальні фонди і резерви. Гарантії майнових прав суб'єктів підприємництва.

Література [15; 16; 26; 30; 32; 48; 54; 61]

Тема 12. Цінні папери, порядок їх випуску та обігу

Поняття цінних паперів. Законодавство України про цінні папери. Основні види цінних паперів та їх характеристика. Реєстрація та обіг цінних паперів.

Окремі види цінних паперів. Проблемні питання та перспективи розвитку інституту цінних паперів у законодавстві України.

Література [16; 41; 61]

Тема 13. Правове регулювання біржової діяльності

Біржа: поняття, юридичні ознаки та види.

Правове становище товарної біржі: порядок створення, функції, права та обов'язки.

Біржові угоди: поняття, види, порядок укладення. Учасники біржової торгівлі. Членство в товарній біржі.

Біржові операції і правила біржової торгівлі: призначення, місце в системі нормативних актів, що регулюють біржову діяльність, зміст, порядок прийняття.

Контроль за діяльністю фондових бірж з боку Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Особливості створення та припинення діяльності фондової біржі.

Література [16; 41; 61]

Тема 14. Правове регулювання інвестицій та інвестиційної діяльності

Державне регулювання інвестиційної діяльності в умовах ринкової трансформації економіки. Правові проблеми здійснення інвестиційної діяльності в Україні.

Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності.

Форми та види інвестицій. Суб'єкти інвестиційної діяльності, їх права та обов'язки. Інвестиційні фонди та інвестиційні компанії.

Державно-правові гарантії захисту інвестицій.

Охорона прав інвесторів і заохочення іноземних інвестицій.

Література [8; 16; 17; 23; 40; 44–46; 52; 61]

Розділ IV. Загальні положення про господарські зобов'язання

Тема 15. Господарський договір

Поняття, ознаки та підстави виникнення господарського зобов'язання.

Види господарських договорів за критеріями: обов'язковості, за строками дії, за взаємним становищем сторін, за економічним змістом та юридичними ознаками. Сторони господарських правовідносин. Виконання зобов'язань. Способи забезпечення виконання зобов'язань. Система зобов'язань.

Поняття та умови договору. Порядок укладення господарських договорів, їх зміни та розірвання. Способи укладення господарського договору. Зміст господарського договору (істотні, звичайні та випадкові умови). Форма господарського договору.

Поняття та види договорів про передання майна у власність, користування, про виконання робіт, надання послуг.

Припинення господарського зобов'язання, зміна умов або визнання договору недійсним. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань.

Література [3; 4; 9; 16; 20; 25; 60; 61]

Розділ V. Господарська зовнішньоекономічна діяльність

Тема 16. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Принципи і види зовнішньоекономічної діяльності. Джерела права міжнародної торгівлі та нормативні акти, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність. Міжнародні правові інститути, їх функції. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.

Спеціальні вимоги до здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензування та квотування.

Розрахункові операції з обслуговування зовнішньоекономічних угод. Основні форми міжнародних розрахунків.

Особливості відповідальності в зовнішньоекономічній діяльності.

Література [16; 27; 35; 39; 45; 46; 61]

Тема 17. Зовнішньоекономічні договори (контракти)

Зовнішньоекономічний договір: поняття, види, зміст, форма, порядок укладення, зміни та розірвання. Суб'єкти зовнішньоекономічних договорів. Основні види та особливості змісту зовнішньоекономічних договорів. Стандартизація умов міжнародної комерційної діяльності. Договори міжнародної купівлі-продажу товарів. Міжнародні правила тлумачення комерційних термінів ("Інкотермс"). Порядок розра-

хунків і відповідальність за міжнародними угодами. Вирішення спорів, що впливають із зовнішньоекономічних договорів.

Література [16; 27; 35; 39; 45; 46; 61]

Тема 18. Правовий режим іноземних інвестицій

Поняття іноземних інвестицій та іноземного інвестора. Форми іноземних інвестицій. Об'єкти інвестування. Порядок утворення та правове становище підприємства з іноземними інвестиціями. Державне регулювання іноземного інвестування. Гарантії захисту прав іноземних інвесторів.

Правовий режим іноземного інвестування. Державна реєстрація договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора. Вирішення інвестиційних спорів.

Література [16; 27; 35; 39; 45; 46; 61]

Розділ VI. Захист прав і законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності

Тема 19. Судовий захист прав підприємців

Поняття захисту прав суб'єктів господарської діяльності. Способи захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.

Розмежування підвідомчості справ при захисті прав підприємців судами загальної компетенції та господарськими судами.

Категорії справ і порядок їх розгляду загальними судами за позовами підприємців. Захист прав споживачів і відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності за їх порушення. Захист ділової репутації і відшкодування моральної шкоди як окремий спосіб захисту прав.

Література [10; 16; 21; 57; 61]

Тема 20. Особливості захисту прав підприємців господарськими судами

Передумови захисту господарських прав та інтересів у господарському суді.

Досудовий порядок урегулювання господарських спорів. Підвідомчість господарських спорів і компетенція господарських судів щодо їх вирішення.

Міжнародний комерційний арбітраж. Компетенція Міжнародного комерційного суду при Торгово-промисловій палаті України. Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України. Конвенція про визначення і виконання зарубіжних арбітражних рішень. Європейська Конвенція про зовнішньоекономічний арбітраж.

Література [10; 16; 21; 57; 61]

Тема 21. Відповідальність у комерційному праві

Цілі застосування юридичної відповідальності. Принципи та підстави відповідальності.

Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності. Функції господарсько-правової відповідальності. Підстави господарсько-правової відповідальності: юридичні та фактичні. Поняття вини в господарському праві.

Класифікація господарсько-правових санкцій. Відшкодування збитків як вид господарсько-правової відповідальності: поняття, механізм застосування.

Види господарсько-правових санкцій: поняття, сфера застосування, механізм реалізації. Особливості відшкодування шкоди в комерційному праві.

Види оперативно-господарських і господарсько-управлінських санкцій.

Адміністративні правопорушення при здійсненні підприємницької діяльності як підстава адміністративної відповідальності. Види правопорушень. Адміністративно-правові санкції. Органи, що накладають адміністративні стягнення. Суб'єкти адміністративної відповідальності.

Господарсько-адміністративні штрафи як вид господарсько-правових санкцій: поняття, сфера застосування, форми, механізм реалізації.

Конфіскація як вид господарсько-правових санкцій: поняття, порядок застосування.

Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені у сфері підприємницької діяльності. Загальна характеристика основних складів злочинів у сфері комерційної діяльності.

Література [10; 11; 16; 21; 43; 57; 61]

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Аксенов И.* Некоторые проблемы законодательного регулирования предпринимательства // Предпринимательство, хозяйство и право. — 1998. — № 1.
2. *Белых В. С.* Теория хозяйственного права в условиях становления и развития рыночных отношений в России // Государство и право. — 1995. — № 11. — С. 53–61.
3. *Беляневич О. А.* Про договірну свободу у господарських відносинах // Держава і право: Щорічник наукових праць молодих вчених. — 1999. — Вип. 2.
4. *Беляневич О. А.* Державне регулювання договірних відносин у сфері господарювання // Людина і суспільство. — 1999. — № 3.
5. *Бобкова А. Г.* Хозяйственная деятельность в сфере рекреации // Предпринимательство, хозяйство и право. — 2000. — № 12. — С. 10–13.
6. *Бобкова А. Г.* Правовое обеспечение рекреационной деятельности. — Донецк: Юго-Восток, 2000. — 308 с.
7. *Бобкова А. Г.* Рекреационное право: Учеб. пособие. — Донецк, 2000. — 250 с.
8. *Брагин Н. И.* Государство и рынок (Теоретико-методологические основы рыночных механизмов и экономической эффективности государства в системе общественного воспроизводства). — М., 2001. — 340 с.
9. *Боболь В.* Договор управления имуществом и доверительная собственность // Юрид. практика. — 2004. — № 47(361).
10. *Васильев А. С., Мучник А. Г.* Законодательная защита социальных интересов как способ управления экономикой // Ринкова економіка: Сучасна теорія і практика управління. — Одеса: АстроПринт, 1999. — Т. 2. — С. 210–218.
11. *Вінник О. М.* Правове регулювання суспільних відносин у сфері економіки: проблеми кодифікації законодавства // Зб. рішень та арбітражної практики Вищого арбітражного суду України. — 1997. — № 1. — С. 183–190.
12. *Вінник О. М.* Корпоративна конфліктологія як новий напрямок науки господарського права // Вісн. Вищого арбітражного суду України. — 2000. — № 4. — С. 110–115.
13. *Вінник О. М.* Ключові поняття корпоративної конфліктології // Предпринимательство, хозяйство и право. — 2000. — № 12. — С. 3–6.

14. *Вінник О. М.* Приватні та публічні інтереси, їх роль і відображення в господарському праві // *Предпринимательство, хозяйство и право.* — 2001. — № 4. — С. 6; № 5. — С. 11–13.
15. *Гайворонський В. М.* Предмет і суб'єкти господарського права: Конспект лекцій. — Х., 1994.
16. *Господарське право України* // М. К. Галянтич, О. М. Міхатуліна, Н. О. Можаровська, О. Х. Юлдашев. — К.: МАУП, 2005.
17. *Герникова И. Н.* Регулирование предпринимательской деятельности: государственное и внутрифирменное: Учеб. пособие. — М.: Консалтбанк, 2002. — 704 с.
18. *Глівенко С. В., Соколов М. О., Теліженко О. М.* Економічне прогнозування: Навч. посіб. — 2-ге вид., переробл. та допов. — Суми: Унів. кн., 2001. — 208 с.
19. *Грицаєнко Л.* Підприємництво в Україні: проблеми державного регулювання // *Предпринимательство, хозяйство и право.* — 1999. — № 7. — С. 53–55.
20. *Днепров А.* Что такое предварительный договор? // *Юрид. практика.* — 2004. — № 8(322)
21. *Загнітко О. П.* Захист прав та інтересів господарюючих суб'єктів у системі права України // *Вісник господарського судочинства.* — 2001. — № 4. — С. 159–166.
22. *Знаменский Г. Л.* Хозяйственное законодательство Украины: формирование и перспективы развития. — К.: Наук. думка, 1996. — 64 с.
23. *Іонов В.* Бизнес-право: Учеб. пособие. — М.: ПРИОР, 1998. — 112 с.
24. *Исаев И. А.* Становление хозяйственно-правовой мысли в СССР (20-е годы). — М.: Юрид. лит., 1986.
25. *Иващенко С.* Коммунальные договоренности // *Юрид. практика.* — 2004. — № 36(350).
26. *Круглова Н. Ю.* Хозяйственное право. — М.: Рус. деловая лит., 1997. — 608 с.
27. *Кузьмин Р. И.* Хозяйственное право Японии: проблемы теории и практики. — Донецк, 1993 — 32 с.
28. *Кузьмін Р. І., Кузьмін Р. Р.* Співвідношення понять “підприємництво” та “господарська діяльність” // *Право України.* — 1999. — № 5. — С. 88–91.
29. *Курбатов А. Я.* Сочетание частных и публичных интересов при правовом регулировании предпринимательской деятельности. — М., 2001. — 212 с.

30. *Курс* підприємництва: Учебник для вузов / Под ред. В. Я. Горфинкела, В. А. Швандера. — М.: Финансы; ЮНИТИ, 1997. — 440 с.
31. *Лантев В. В.* Підприємницьке право: поняття і суб'єкти. — М., 1997.
32. *Ляшенко В. И., Хахулин В. В.* Економіко-правове забезпечення розвитку суб'єктів малого підприємництва (зарубіжний досвід і перспективи його використання в Україні). — Донець: Юго-Восток, 2001. — 456 с.
33. *Малюська Д.* Признання угод недействительними // Юрид. практика. — 2004. — № 3(316).
34. *Мамутов В. К.* В чому біда і в чому вина цивілістів // Закон і бізнес. — 1997. — № 35. — С. 6; № 36. — С. 6.
35. *Мамутов В. К.* Правове регулювання господарської діяльності в смешанной економіці // Економіка — право — державне регулювання: Сб. науч. тр. — Донецьк, 1993. — С. 3–17.
36. *Мамутов В. К.* Конституція і розвиток господарського законодавства // Підприємництво, господарство і право. — 1997. — № 1. — С. 3–6.
37. *Мамутов В. К.* І знову про загальноцивілістичний підхід // Право України — 2000. — № 4.
38. *Мамутов В. К., Знаменський Г. Л.* Від Руської правди і Магдебурзького права // Віче. — 1992. — С. 14–16.
39. *Мамутов В. К., Чувпила О. О.* Господарче право зарубіжних країн. — К.: Ділова Україна, 1996. — 352 с.
40. *Державне регулювання економіки: Підручник / І. Михасюк, А. Мельник, М. Крупка, З. Залога; За ред. І. Р. Михасюка.* — 2-ге вид., випр. і допов. — К.: Атіка; Ельга-Н, 2000. — 592 с.
41. *Мовчан С.* Проблеми вексельного обігу // Юрид. практика. — 2004. — № 10(324).
42. *Назарова Ю.* Гарантії свободи підприємницької діяльності в сфері реєстрації // Підприємництво, господарство і право. — 2001. — № 1. — С. 22–26.
43. *Нижник Н. Р.* Адміністративна реформа і розвиток підприємництва // Реферативний огляд чинного законодавства України / За ред. В. В. Цветкова, Є. Б. Кубко. — К.: Салком, 2000. — С. 45–56.

44. *Омельченко В. А.* Інвестиційне право: Навч. посіб. — К.: Атіка, 1999. — 174 с.
45. *Опришко В. Ф.* Міжнародне економічне право. — К.: Либідь, 1995.
46. *Основы немецкого торгового и хозяйственного права* — М., 1995.
47. *Петров И. В.* Коммерческое право: Учебник. — СПб.: Изд-во В. А. Михайлова, 2001. — 656.
48. *Підприємницьке право: Підручник / За заг. ред. доц. Р. Б. Шишки.* — Х.: Еспада, 2000. — 480 с.
49. *Поляков Б.* Оспаривание судебных актов в процедуре банкротства // Юрид. практика. — 2004. — № 3.
50. *Попов А.* Торговое право: Учеб. пособие. — Харьков: Каравелла, 2000. — 244 с.
51. *Правова культура і підприємництво.* — К.; Донецьк, 1999. — 280 с.
52. *Правове регулювання господарських відносин за участю промислових підприємств: Підручник для юрид. вузів і ф-тів / В. М. Гайворонський та ін.; За ред. В. М. Гайворонського, В. П. Жушмана.* — Х.: Право, 2000. — 288 с.
53. *Правовое регулирование предпринимательской деятельности / Под ред. В. В. Лаптева.* — М., 1995.
54. *Предпринимательское право в вопросах и ответах: Учеб. пособие // Под ред. Н. А. Саниахметовой.* — Харьков: Одиссей, 2000. — 560 с.
55. *Предпринимательское право: Курс лекций / Под ред. Н. И. Клейн.* — М.: Юрид. лит., 1993. — 480 с.
56. *Річні звіти Антимонопольного комітету України.* — К., 2002–2004.
57. *Саниахметова Н. О.* Правовий захист підприємництва в Україні: Навч. посіб. — К.: Юрінком Інтер, 1999. — 336 с.
58. *Тарасенко В.* Проблемные аспекты деятельности акционерных обществ // Юрид. практика. — 2004. — № 51(365).
59. *Ткаченко Е.* Создание совместных предприятий в Украине // Юрид. практика. — 2004. — № 51(365).
60. *Цивільне право України: Підручник: У 2 кн.* — 3-тє вид., переробл. і допов. / За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. — К.: Юрінком Інтер, 2003.
61. *Щербіна В. С.* Господарське право. — К.: Атіка, 2004.

62. Шкредов В. Н. Экономика и право. — М., 1990.
63. Экономика — право — государственное регулирование. — Донецк, 1992.
64. Ющик О. І. Правова реформа: загальне поняття, проблеми здійснення в Україні. — К., 1997.

“ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ”

Розділ І. Державне регулювання в сфері захисту комерційної таємниці

Тема 1. Правове регулювання відносин у сфері захисту комерційної таємниці

Зміст і структура навчальної дисципліни. Характеристика особливостей законодавства у сфері захисту комерційної таємниці.

Форми здійснення права та захисту комерційної таємниці. Поняття правової охорони та правового захисту комерційної таємниці. Методи правового регулювання, що забезпечують захист комерційної таємниці. Нормативно-правові джерела.

Суб'єкти і об'єкти захисту комерційної таємниці. Особливості змісту прав та обов'язків іноземних громадян і осіб без громадянства.

Література [1; 3; 6–9; 11–14; 18–21; 35; 36; 54]

Тема 2. Компетенція органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у сфері охорони державної таємниці

Компетенція державних органів, що здійснюють правове регулювання комерційної таємниці.

Контроль і нагляд за додержанням законодавства про державну таємницю. Система та структура державних органів у сфері охорони державної таємниці.

Повноваження центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у сфері охорони та захисту комерційної таємниці. Режимно-секретні органи. Їх права та обов'язки.

Література [1; 3; 4; 15; 16; 27; 31; 49; 54]

Тема 3. Державні гарантії права на інформацію

Поняття та визначення права на інформацію. Правові засади одержання, використання, поширення та зберігання інформації.

Інформаційні відносини. Основні принципи інформаційних відносин. Об'єкти інформаційних відносин. Суб'єкти інформаційних відносин.

Способи доступу до офіційних документів, письмової, усної інформації. Документи та інформація, що не підлягають наданню та ознайомленню.

Література [39; 40–43; 45; 49; 62]

Розділ II. Правова охорона і захист комерційної таємниці

Тема 4. Комерційна таємниця (інформація) як об'єкт правової охорони

Поняття комерційної таємниці підприємств, установ, організацій. Відмежування комерційної таємниці (інформації) від доступної інформації, державної науково-технічної інформації, державної, банківської таємниці.

Принципи конфіденційності. Склад і обсяг відомостей, що становлять комерційну таємницю, порядок встановлення охорони. Перелік відомостей, які не можуть становити комерційну таємницю.

Порядок забезпечення захисту конфіденційної інформації.

Права і обов'язки осіб, які володіють конфіденційною інформацією. Умови та правила здійснення діяльності у сфері захисту комерційної таємниці.

Література [1; 3; 4; 18; 21; 33; 36; 40; 55]

Тема 5. Договірні відносини щодо охорони комерційної таємниці (інформації)

Специфіка та особливості договірних відносин у сфері забезпечення охорони комерційної таємниці (інформації). Договір про захист комерційної інформації (про конфіденційність).

Відповідальність сторін за порушення умов договору, за розкриття комерційної таємниці. Підстави для звільнення від відповідальності.

Література [1; 3; 43; 45; 49; 54; 66; 88]

Тема 6. Правова охорона державної науково-технічної інформації

Правова база, що регулює порядок одержання та використання науково-технічної інформації. Правовий режим науково-технічної інформації.

Державна реєстрація, облік і використання результатів науково-технічної діяльності.

Суб'єкти правовідносин у сфері науково-технічної інформації. Відносини між власниками науково-технічної інформації, її споживачами і посередниками.

Література [1; 3; 5; 43; 45; 49; 54]

Тема 7. Державний технічний захист інформації

Технічний захист інформації. Забезпечення інженерно-технічними заходами порядку доступу, цілісності та доступності інформації.

Організація комплексних перевірок науково-дослідних установ, що фінансуються з державного бюджету. Контроль за функціонуванням системи технічного захисту інформації. Оформлення результатів комплексної перевірки діяльності науково-дослідної установи.

Суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють діяльність у галузі криптографічного захисту інформації. Криптографічний захист інформації як вид захисту.

Література [1; 6; 9; 11; 14; 18; 21; 35; 37; 45]

Тема 8. Захист інформації в автоматизованих системах

Основи правового захисту інформації в автоматизованих системах. Об'єкти захисту. Суб'єкти відносин. Загальні вимоги до забезпечення захисту інформації в автоматизованих системах. Встановлення вимог і правил захисту інформації. Організація захисту в автоматизованих системах. Служби захисту інформації в автоматизованих системах.

Література [4; 5; 24; 25; 27; 33; 45; 64]

Тема 9. Охорона державної таємниці

Державна політика щодо державної таємниці. Належність інформації до державної таємниці. Інформація, що не належить до державної таємниці. Державні експерти з питань таємниць, їх права та обов'язки. Порядок зарахування інформації до державної таємниці.

Звід відомостей, що становлять державну таємницю. Зміна ступеня секретності інформації і скасування рішення про віднесення її до державної таємниці.

Допуск громадян до державної таємниці. Відмова у наданні допуску до державної таємниці.

Література [1; 5; 10; 25; 27–33; 36; 47; 51]

Тема 10. Неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці

Неправомірне збирання комерційної таємниці. Поняття розголошення комерційної таємниці. Суб'єкти відповідальності. Схиляння до розголошення комерційної таємниці.

Види відповідальності. Накладення штрафів на господарюючих суб'єктів — юридичних осіб та їх об'єднання. Накладення штрафів на юридичних осіб, їх об'єднання та об'єднання громадян, які не є господарюючими суб'єктами.

Література [1; 3–9; 24; 25; 36; 43; 49; 54]

Тема 11. Відповідальність за порушення законодавства про інформацію

Види правопорушень згідно з чинним законодавством. Дисциплінарна, цивільно-правова, адміністративна або кримінальна відповідальність.

Захист особи від неправдивої інформації. Порядок оскарження протиправних діянь. Відшкодування матеріальної та моральної шкоди.

Суб'єкти відповідальності, посадові особи, службовці та громадяни.

Література [4; 21; 24; 35; 36; 41; 43]

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативні акти

1. *Конституція* України. — К., 1996.
2. *Коментар* до Конституції України. — К., 1996.
3. *Цивільний кодекс* України. — К., 2003.
4. *Кодекс* України про адміністративні правопорушення // *Право* України. — 1995. — № 3-4.
5. *Кримінальний кодекс* України // *ВВР* України. — 2001. — № 25–26. — Ст. 131.
6. *Господарський кодекс* України. — К., 2004.
7. *Закон* України “Про власність” (із змінами та доповненнями) // *ВВР* України. — 1992. — № 30.
8. *Закон* України “Про захист від недобросовісної конкуренції” від 7 червня 1996 р. № 236/96-ВР // *ВВР* України. — 1996. — № 36 — С. 164. (введено в дію Постановою Верховної Ради України від 7 червня 1996 р. № 237/96-ВР з 1 січня 1997 р. із

- змінами і доповненнями, внесеними 18 листопада 1997 р. № 64297-ВР // Уряд. кур'єр. — 1997. — 18 груд.
9. Закон України “Про господарські товариства” // ВВР України. — 1991. — № 49.
 10. Закон України “Про захист економічної конкуренції” від 11 січня 2001 р. № 2210-III // ВВР України. — 2001. — № 12. — Ст. 64.
 11. Закон України “Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів, що регулюють банківську діяльність” // Голос України. — 1994. — 1 квіт.
 12. Закон України “Про патентування деяких видів підприємницької діяльності” // ВВР України. — 1996. — № 20. — Ст. 82.
 13. Закон України “Про охорону прав на зазначення походження товарів” // ВВР України. — 1999. — № 32. — Ст. 267.
 14. Закон України “Про Національний банк України” // ВВР України. — 1999. — № 29. — Ст. 38.
 15. Закон України “Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження” // ВВР України. — 2000 — № 12. — Ст. 97.
 16. Закон України “Про природні монополії” // ВВР. — 2000. — № 30. — Ст. 238.
 17. Закон України “Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України” // ВВР України. — 1993. — № 26.
 18. Указ Президента України “Про Основні напрями конкурентної політики на 2000–2002 роки та заходи щодо їх реалізації” від 26.02.2000. № 219/00.
 19. Закон України “Про охорону прав на винаходи та корисні моделі” // Голос України. — 1994. — 3 берез.
 20. Закон України “Про охорону прав на знаки для товарів та послуг” // Голос України. — 1994. — 17 лют.
 21. Закон України “Про охорону прав на промислові зразки” // ВВР України. — 1994. — № 33.
 22. Закон України “Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР “Про захист прав споживачів” // Голос України. — 1994. — 15 січ.
 23. Закон України “Про інформацію” // ВВР України. — 1992. — № 48. — Ст. 650.
 24. Закон України “Про захист інформації в автоматизованих системах” // ВВР України. — 1994. — № 31. — Ст. 286.

25. Закон України “Про державну таємницю” // ВВР України. — 1994. — № 16. — Ст. 93 (у редакції від 21.09.99 № 1079-XIV // ВВР України. — 1999. — № 49. — Ст. 428).
26. Закон України “Про науково-технічну інформацію” // ВВР України. — 1993. — № 33. — Ст. 345.
27. Постанова Кабінету Міністрів України “Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці” від 9 серпня 1993 р. № 611.
28. Концепція технічного захисту інформації в Україні: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 1997 р. № 1126.
29. “Положення про технічний захист інформації в Україні: Затв. Указом Президента України від 27 вересня 1999 р. № 1229/99.
30. Наказ Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації служби безпеки України “Про затвердження Положення про контроль за функціонуванням системи технічного захисту інформації” від 22.12.99 № 61.
31. Наказ Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації служби безпеки України “Про затвердження Інструкції про порядок забезпечення режиму безпеки, що повинен бути створений на підприємствах, установах та організаціях, які здійснюють підприємницьку діяльність у галузі криптографічного захисту конфіденційної інформації, що є власністю держави” від 22.10.99 № 45.
32. Наказ Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації служби безпеки України “Про затвердження Положення про порядок розроблення, виготовлення та експлуатації засобів криптографічного захисту конфіденційної інформації” від 30.11.99 № 53.
33. Інструкція про порядок обліку, зберігання і використання документів, справ, видань та інших матеріальних носіїв інформації, які містять конфіденційну інформацію, що є власністю держави: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 27.11.98 № 1893.
34. Положення про режимно-секретні органи в міністерствах, відомствах, Уряді Автономної Республіки Крим, місцевих органах державної виконавчої влади, виконкомах рад, на підприємствах, в установах і організаціях: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 04.08.95 № 609.

35. *Наказ* Державної служби безпеки України з питань технічного захисту інформації “Про затвердження Інструкції щодо умов і правил здійснення діяльності у галузі технічного захисту інформації та контролю за їх дотриманням” від 23.05.94 № 46.
36. *Інструкція* про умови і правила провадження підприємницької діяльності (ліцензійні умови), пов’язаної з розробленням, виготовленням, ввезенням, вивезенням, реалізацією та використанням засобів криптографічного захисту інформації, а також з наданням послуг із криптографічного захисту інформації та контроль за їх дотриманням: Затв. наказом Ліцензійної палати України та Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби безпеки України від 17.11.98 № 104/81.
37. *Наказ* Міністерства України у справах науки і технологій, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України “Про затвердження Порядку комплексної перевірки діяльності науково-дослідних установ, які повністю або частково фінансуються за рахунок державного бюджету” від 28.01.97 № 7/7/50.
38. *Постанова* “Про затвердження Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт” від 20 липня 1996 р. № 830.
39. *Рішення* Конституційного Суду України у справі щодо офіційного тлумачення статей 3, 23, 31, 47, 48 Закону України “Про інформацію” та статті 12 Закону України “Про прокуратуру” (справа К. Г. Устименка) від 30 жовтня 1997 р.

Основна

40. *Андрощук Г. О.* Пірати індустрії. — К.: Знання, 1991. — 48 с.
41. *Промышленная собственность: охрана и защита прав владельцев / Г. А. Андрощук, Н. М. Галак, А. А. Коваль и др.* — К., 1991. — 160 с.
42. *Андрощук Г. А., Давыдов И. Ю.* Предпринимательство и безопасность. — К.: Знання, 1993. — 28 с.
43. *Андрощук Г. О.* Правове регулювання захисту комерційної таємниці в Україні // Адвокат. — № 4(7). — 1997. — С. 49–53.
44. *Андрощук Г. А., Пахаренко А. П.* Право інтелектуальної власності в США // Бизнес-информ. — № 16. — 1999. — С. 12–15.

45. *Андрошук Г., Вороненко Л.* Какие сведения могут составлять коммерческую тайну // Бизнес-информ. — № 9-10. — 1999. — С. 12–18.
46. *Андрошук Г., Вороненко Л.* Методика выявления сведений, составляющих коммерческую тайну // Бизнес-информ. — 1999. — № 11-12. — С. 13–18.
47. *Андрошук Г., Вороненко Л.* Определение сведений, подлежащих защите при проведении опытно-конструкторских работ // Бизнес-информ. — 1999. — № 13. — С. 9–11.
48. *Андрошук Г., Вороненко Л.* Коммерческая тайна и конкуренция // Пробл. науки. — 1999. — № 6. — С. 49–99.
49. *Андрошук Г., Вороненко Л.* Захист комерційної таємниці: економіко-правовий аспект // Інтелектуальна власність. — 1999. — № 9. — С. 7–15.
50. *Андрошук Г. А., Работягова Л. И.* Патентное право: правовая охрана изобретений: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 1999. — 216 с.
51. *Андрошук Г. О.* Секретна інформація як об'єкт правової охорони // Інтелектуальна власність. — 1999. — № 3-4. — С. 29–34.
52. *Андрошук Г. О.* Правове регулювання ноу-хау // Проблеми науки. — 1999. — № 12. — С. 51–58.
53. *Громов Г. Р.* Очерки информационной технологии. — М.: ИнфоАрт, 1992. — 336 с.
54. *Соловьев Э. Я.* Коммерческая тайна и ее защита. — М.: Антал, 1996. — 64 с.
55. *Чернявский А. А.* Промышленный шпионаж и безопасность предпринимательства: Учеб.-метод. пособие. — К.: МЗУУП, 1994. — 64 с.
56. *Гасанов Р. М.* Шпионаж и бизнес. — М., 1993. — 320 с.
57. *Корнеев Л. А.* Тайная война монополий. — К.: Политиздат Украины, 1978. — 126 с.
58. *Чернявский А. А.* Безопасность предпринимательской деятельности: Конспект лекций. — К.: МАУП, 1998. — 124 с.
59. *Американские разведчики советским экономистам* // Диалог. — 1990. — № 8. — С. 61.
60. *Бержье Ж.* Промышленный шпионаж. — М.: Междунар. отношения, 1971. — 176 с.
61. *Гуров А. И.* Профессиональная преступность: прошлое и современность. — М.: Юрид. лит, 1990. — 304 с.

62. *Предприниматель в опасности: способы защиты* // *Практ. руководство для предпринимателей и бизнесменов* / О. Ю. Казакевич, Н. В. Кочпев, В. Г. Максименко и др. — М., 1992. — 72 с.
63. *Козлов С. Б., Иванов Е. В.* Предпринимательство и безопасность / Под общ. ред. д. ю. н. Ю. Б. Долгополова. — М.: Агентство НТИ. — 1991. — Ч. 1, 2. — 507 с.
64. *Козлов С. Б., Иванов Е. В.* Предпринимательство и безопасность / Под общ. ред. Ю. Б. Долгополова. — М., 1991. — Ч. 3. — 398 с.
65. *Коммерческая тайна (поиск, суждения, размышления, предложения)*. — 2-ге изд., доп. — Николаев; Львов, 1991. — 286 с.
66. *Меньшиков А. А.* Правовые вопросы передачи ноу-хау в международной торговле: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. — М., 1983.
67. *Практика защиты коммерческой тайны в США. Руководство по защите Вашей деловой информации*. — М., 1990. — 253 с.
68. *Штумпф. Г.* Договор о передаче ноу-хау. — М.: Прогресс, 1976. — С. 25.
69. *Свинсон Б.* Экономическая преступность: Пер. со швед. / Вступ. ст. М. А. Моргуновой, Ю. А. Решетова; Под ред. М. А. Моргуновой. — М.: Прогресс, 1987. — 160 с.
70. *Интеллектуальная собственность в Украине: правовые основы и практика: Науч.-практ. изд.: В 4 т.* / Под общ. ред. А. Д. Святоцкого. — К.: Ин Юре, 1999.
71. *Низенко Э. И.* Обеспечение безопасности предпринимательской деятельности: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2003. — 123 с.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Зміст програми комплексного державного екзамену	
“Правове регулювання підприємницької діяльності”	5
Список рекомендованої літератури	11
“Правове регулювання антимонопольної діяльності”	15
Розділ I. Правові основи обмеження монополізму, поняття та джерела антимонопольного законодавства	15
Розділ II. Суб’єкти і об’єкти антимонопольної політики	16
Розділ III. Антимонопольна діяльність. Державний контроль за дотриманням антимонопольного законодавства України	17
Розділ IV. Захист прав підприємців і споживачів від монополізму та недобросовісної конкуренції	18
Список рекомендованої літератури	19
“Комерційне право”	21
Розділ I. Вступ до комерційного права	21
Розділ II. Основні засади здійснення господарської комерційної діяльності (підприємництва)	21
Розділ III. Майнова основа господарювання	24
Розділ IV. Загальні положення про господарські зобов’язання	25
Розділ V. Господарська зовнішньоекономічна діяльність	26
Розділ VI. Захист прав і законних інтересів суб’єктів підприємницької діяльності	27
Список рекомендованої літератури	29
“Правовий захист комерційної таємниці”	33
Розділ I. Державне регулювання в сфері захисту комерційної таємниці	33
Розділ II. Правова охорона та захист комерційної таємниці.	34
Список рекомендованої літератури	36

Відповідальний за випуск *Н. Г. Потапенко*
Редактор *І. В. Хронюк*
Комп'ютерне верстання *М. І. Фадєєва*

Зам. № ВКЦ-2156

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП